

LUD

Organ Spółki Wydawniczej — Wychodzi dwa razy na tydzień.

ROK IV

KURYTYBA, DNIA 7 LIPCA 1923.

Nr. 52.

Adres dla listów: — Curytyba, Caixa Postal 155 — Adres Redakcji: Curytyba, Avenida: D. Jayme Reis 115. — Paraná, Brazil.

Niepotrzebna wrzawa.

Rząd Sikorskiego ustąpił w Polsce rządowi Witosa. Polacy — większość czysto polska — będą rządzić Polską. Wszyscy prawdziwi synowie Polski cieszą się a niemniej i przyjaciele nasi za granicą. Czego wszyscy dobrzy Polacy oczekiwali, spełniło się. Zdawło się, że rząd Sikorskiego ustąpi w spokoju, bo tylko jako tymczasowy był ustanowiony, tymczasem stało się przeciwnie. Wszczęła się wrzawa, niepotrzebny hałas, który ministrom nowym przeszkadza w spokojnej pracy — niestety, przyczyna, choć w nieznacznym mierzcie, tego zgola niepotrzebnego zamętu, jest siła Piłsudski. Ustąpił z godnością szefa sztabu i znowu pokazał przez to, że nawet do wojska wprowadza politykę.

SPRAWA DYMISJI PIŁSUDSKIEGO I JEGO NIEWŁASCIWY POSTĘPOWANIE.

«Kurjer Poznański» z 30-go maja podaje następujący telegram z Warszawy o tej sprawie: Wczoraj o godzinie 3-ej i pół po południu szef sztabu generalnego p. Piłsudski zgłosił na ręce kierownika ministerstwa spraw wojskowych, generała Osńskiego dymisję z zajmowanego stanowiska szefa sztabu oraz prośbę o zwolnienie z wojska. Ustępujący szef sztabu wyraził się w rozmowie, iż ma doświadczeń z «narodowym narodem» i wskazał jako swego następcę na stanowisko szefa sztabu p. Marszałka Trąpczyńskiego, jako tę osobę, która w czasie najazdu bolszewickiego okazywała w Radzie Obrony Państwa największą umiejętność strategiczną. Postępowanie p. Piłsudskiego

jest kompromitujące go w wysokim stopniu i z tego względu, że przesilenie rządowe nie obejmuje stanowiska szefa sztabu.

Zmiany personalne na tem stanowisku przewiduje regulamin wojskowy. P. Piłsudski nieakt swój posunął do tego stopnia, że wystosował pismo w formie komunikatu dosyć przyjaźni politycznych z obozu lewicowego i w komunikacie tym podaje motyw swojej rezygnacji. Motywy te ujęte podobno w tak kompromitujące-skandaliczny sposób, że prasa lewicowa, która jest w posiadaniu tego dokumentu, uwielbiania samego siebie nie odważyła się dotychczas go opublikować.

CAŁA LEWICA OBRZUCA NOWY RZĄD STEKIEM OBEŁG.

Wobec takiego wydrwiwania i pokpiwania przez Piłsudskiego z nowego rządu i takiej osobistości powszechnie szanowanej jak marszałek senatu Trąpczyński, i cała prasa socjalistyczno-żydowska ośmielona rzuciła się na rząd obecny. A prasa ta, wyhodowana przez długie kumanie się na zgłiznię rosyjskiej, potrafi wyszukanemi i soczystymi wyzwiskami, w które tak obfituje język rosyjski, zasypać przeciwnika. Nagle więc ci wielbiciele i chwalczy «wszystkiego przez lud dla ludu» — rzucili się na Witosa i stronnictwo Piastów. Zaczęła się nagonka «na chamów i nieuków», a przykład tej nagonki dał sam Piłsudski. A co tam musi zawierać dopiero to jego pismo, gdzie się usprawiedliwia z powodów swej rezygnacji, skoro go nawet prasa lewicowa nie wydrukowała?

Jakżeż inaczej, spokojnie i z żołnierskim poddaniem się ustępował ze swego stanowiska je-

nerał Haller? choć miał mnóstwo powodów niezadowolenia, kiedy Piłsudski rozpraszał, ponieważ i niszczył jego tak świetną armię?

GAZETY ŻYDOWSKO-SOCJALISTYCZNE SIEJĄ ZAMĘT W POLSCE.

Oto co podają telegramy: Warszawa, 2-go czerwca. Wczoraj przyjechał do Warszawy polski komisarz generalny w Gdańsku, p. Pluciński. Przyjazd ten wyzyskały sfery lewicowe celem rozpowszechnienia pogłosek, że p. Pluciński kandyduje na ministra spraw wojskowych. Lewica celem utrudnienia prac obecnemu rządowi chwyciła się metody szerzenia zamętu. Dlatego wywiera ona tak w prasie jak i prywatnie nacisk na generała Osńskiego, aby się pośpieszył do dymisji. Równocześnie puszcza się różne wieści o jego ewentualnym następcy, aby ich zaangażować i siać różnicę. Należy jednak zaznaczyć, że o zmianie na stanowisku ministra spraw wojskowych niema obecnie mowy.

Warszawa, 26-go maja. — Prezes Polskiego Stronnictwa Ludowego «Piast» p. Witos otrzymał szereg listów z pogrózkami w razie gdyby objął ster rządów w przyszłym gabinecie. Widocznie przeciwnicy rządu większości polskiej nie cofają się przed najordynarniejszym nawet terrorem i groźbą.

Witos i rząd jego stojąca za nim prawica nie przerażają się tych żydowsko-socjalistycznych krzyków — ujęła krzepko w swe dionie rządy i poprowadzi je szczęśliwie.

Dokończenie nastąpi.

WALKA Z METODYSTAMI WE WŁOSZACH.

Oslawiona sekta metodystów amerykańskich wystawiła sobie przed paru laty w pobliżu Watykanu gmach wraz ze świątynią, skąd zaczęła uprawiać propagandę antykatolicką.

Usadowienie się sekciarzy tuż naprzeciwko świątyni Ojca św. musiało oburzyć w najwyższym stopniu włoskie sfery katolickie w Stanach Zjednoczonych, które pragnąc zaprotestować przeciw działalności metodystów, wystawiły na przeciw Białego domu w Waszyngtonie uniwersytet katolicki. Metodysty jednak nie dali się wygrać i przystąpili do budowy swego uniwersytetu obok wszechszkoły katolickiej w Waszyngtonie. Jednocześnie rozprowadzając ogromnymi sumami metodysty we Włoszech rozpoczęli agitację na wielką skalę zwalczając zasady i dogmaty rzymsko-katolickie oraz podkopując zaufanie ludności do władz duchownych.

Widząc do czego prowadzi robota sekciarzy, lud włoski rozpoczął z nimi walkę, która w ostatnich dniach przeniosła się na grunt parlamentarny.

Mianowicie na jednym z posiedzeń Izby włoskiej deputowani partii katolickiej Mario Cingolari zażądał interwencji rządu w sprawie działalności misji amerykańskiej metodystów w Rzymie.

Podsekretarz stanu Fiumi oświadczył w imieniu rządu, że udzielił odpowiedzi w tej sprawie nie może aż do chwili sprawdzenia podniesionych

przeciwko metodystom zarzutów.

Cingolari przystąpił wtedy do formułowania zarzutów przeciwko metodystom i między innymi powiedział, że na zebraniu metodystów biskup Henderson miał się wyrazić jak następuje:

«Monte Mario, na którym w niedługim czasie będziemy odbywali kurtazy, położony jest 200 stóp wyżej od kopuły Bazyliki św. Piotra. W takim też stosunku pod względem duchowym stoi wyżej protestantyzm od katolicyzmu.»

Po zacytowaniu powyższego, w r. lamencie powstał niesłychany zamęt trwający 20 minut. Partje katolicka i liberalna obrzucały się wzajemnie wyzwiskami, i dopiero po dłuższych usiłowaniach przewodniczącego zapanował względny spokój.

Przedstawiciel rządu oświadczył, że chociaż sam oświadczenie nie tędzie się wtrącać do tej sprawy, to jednak wyda polecenie władzom municy, ałnym w Rzymie, aby sprawę tę rozstrzygnęły.

Walka z metodystami we Włoszech przybiera więc jak widzimy silny charakter.

I w Polsce również rozkrzewia się ta sekta.

Wiadomości.

Z POLSKI

RADOŚĆ ZAGI N.Y. Z POWODU NOWOGO RZĄDU NARODOWEGO W POLSCE.

Praga, 30. 5. — «Narodni Listy» omawiając powstanie nowego rządu w Polsce, wyrażają zdanie, że rząd ten de-

najokropniejszych, najpoważniejszą jest pomoc i pociecha.

Pobiegłszy do kościoła, padła na kolana przed ołtarzem, w którym obraz Matki Boskiej, łaskami słynący, się znajdował i z płaczem wolała:

«O Matko Najświętsza, które serce miecz boleści przeszył, gdy Syna swego Boskiego utraciła, rącz wódz swoje miłosierne oko na mnie, matkę najniebezpieczniejszą. Zlituj się o Pani i wyproś u Syna swego, aby mi dziecko moje znaleźć dopomógł.»

O Panie, zachowaj córkę moją od śmierci! O Panie rącz mi ją wrócić!...

6. Nieudana pogon.

Hrabia Gaszyra był niespodzianym cięciem tak przynęciony, że nie mógł skupić myśli, jakby najskuteczniej zabrak się do skutania drzewa. Gdy szlachta hałaśliwie obiecywała mu pomoc, ścisła im rącz, bo mu się zdawało, że skoro tylu ludzi zjem i się pogonią, Anusia znaleźć musza. Słuchając przeto z pociechą serca, jak się zakłócał, iż choćby córkę hrabięgo pod ziemią schowano, odnajdą ją i tam.

Szlachta miała dobrą wolę puścić się w pogon, ale nie zdawała sobie sprawy z tego, kogo właściwie mają gonić. Większość uważała cyganów za sprawców porwania hrabianki, lecz wieść o cyganach była bardzo niepewna. Ktoś niby ich niedawno w tej okolicy widział, lecz w rącz nie miał powiadzić, i ty była i gdzie ich widział.

Ciąg dalszy nastąpi.

Hrabia Damian

POWIEŚĆ HISTORYCZNA Z OSIEMNASTEGO WIEKU.

24

Pocihu zbliżywszy się do drzwi przyległej komnaty, nadąchała się plinie, a potem weszła i podniosła kaganiec w stronę łóża hrabiny. Łóż było puste, nie było w niem ani pani, ani dziecka.

«Jezus, gdzie dziecko?» — wolała coraz — «spokojna. — Ach, może mi która z kobiet dziecko umyśliła ukryła, ażeby, małe przestraszyć. Leć, leć...»

Wybiegłszy z komnaty, biegła co się do innych pokojowych.

Słuchajcie, jedna z was przykryła się! Nie strójcie żartów i oddajcie mi dziecko, bo jasna pani każdego momentu nadejdzie.

Lecz pokojowe zaczęły się zakłinać, iż nie widziały dziecka.

Hrabianki nie ma w kołyse, — zawołała pokojowa, — na Boga pomóżcie mi jej szukać! Jestem pewna że jedyna z kobiet dworskich ją zabrała musiała. Może, usłyszała, że dziecko płacze, weszła przeto i wzięła je ze sobą.

Pokojowe rozbiegły się do dziełek, kluczone i wszelkich niewiast, pytając o hrabiankę, lecz żadna z kobiet nie wiedziała nic o dziecku. W jednej chwili rozszalała się wieszka, jak błyskawica. Pokojowa hrabiny szalona z rozpacz.

Lecz wtem jedna z niewiast odeswała się: — Meże jasna pani chce pokazać córkę gołębom, sama wyjęła dziecko z kołyski i sanioła do sali.

To zdanie usnęły wszystkie obecne niewiasty za trafos.

«Tak będzie, — wolały, śmiejąc się z pokojowej, — a tobie się zdawało, że dziecko ktoś wykradł. Leć czempredzej do jasnej pani!»

Pokojowa nie odrzekłszy ani słowa, puściła się pędem ku sali.

Drzwi sali były zamknięte, lecz w tej samej chwili, gdy pokojowa uchylił je zamierzała, otworzyły się i wyszedł hrabia z panem Zawadzkim i panem Białym.

Spostrzegłszy ją zapytał: — Czego tu chcesz?

«Chcę na jasne wielmożną panią, Hrabia odwrócił się i poszedł dalej, nie zwracając na nią uwagi. Pokojowa pozostała przy drzwiach, pełna niepokoju. Chciała czempredzej się przekonać, czy hrabina ma dziecko, ale bała się drzwi otworzyć i zajrzeć. Chodziła przeto przed drzwiami, a serce jej było gwałtownie, nętkane niepewnością.

Gdyby dziecko gołębom chciała była pokazać, byłaby mnie zawołała, a bym je przyniosła.

Ach, Boże, Boże, jakby się dowiedzieć, jeżeli go nie ma w sali, gdzie jest, kto je wzięł, co się z nim stało?

Niech mnie spotka najtrudniejsza kara, lecz muszę się przekonać.

I rozpacz powodowana, otworzyła drzwi i stanawszy na progu, zaczęła wrzaskiem szukać pani. Niemożąc jej od razu dojrzeć, postąpiła kilka kroków na salę i wtedy spostrzegła hrabinę, lecz ośmięty bez dziecka.

Hrabina właśnie zwróciła oczy w tę stronę i zobaczywszy pokojową, przelęknęła się, przypuszczając, że Anusia może zachorowała. Spieszenie podszła ku niej, pytając:

«Czy się co stało? Anusia czy chora? Pokojowa ruciła się przed nią na kolana i wybuchnęła:

Anusia znikła. Nie znalazłam jej w kołysce i leć pytał, czy jasnie wielmożna pani co o niej wie.

Hrabina zbladła i zawołała: — Na Boga, no ty gadasz? Nie widzisz, jak Anusia od chwili, gdy z komnaty wyszła.

«Boże, Boże, — krzyknęła pokojowa, — w takim razie dziecko ktoś porwał. Niema go nigdzie. Ja się zabiję z rozpacz, ach ja nieczarna!»

I porwawszy się z klęczek, wybiegła pędem z sali, nie zważając na wolań hrabiny, biegnącej za nią.

Gwałt powstał w całym zamku, służba się zbiegła do komnaty, gdzie pokojowa w rozpacz krzyczała wśród płaczu i jęków, wlosy sobie drąc. Inne kobiety pkiwały, zamieszanie było wielkie.

Hrabina zobaczywszy pustą kołyskę, zbladła, zachwiała się i zemdlła. Niewiasty rzuciły się na ratunek pani.

Dano znać hrabiemu. Nadbiegli natychmiast i choć przejęty strasliwą nowiną do głębi, zachował spokój i silną krew.

«Mów co wiesz, — rzekł o: do pokojowej. — Tu zaczęła odpowiadać. Gdy skończyła, zapytał hrabia:

«Czy widział z was kto jaką podejrzaną osobę dzisiaj na zamku? Nikt się nie odozwiał.

«A w ostatnich dniach czyż nie było jakiej baby, cyganki, lub zebraćki? Tu pokojowa przypomniała sobie o węgłarce i zawołała:

«Była snachorka, węgłarka. — Co to za kobieta? — Ta sama, — wtrąciła hrabina, —

która wówczas w lesie uleczyła mnie ziołkami, dobra poczciwa kobieta...»

Hrabia zamłknął na chwilę, a potem zapytał:

«Kiedy tu była?»

«Dziś dopiero odeszła.»

«Czy ją kto widział, gdy odchodziła?»

«Ja sama, — mam jej klucz od furty, — odpowiedziała pokojowa i teraz dopiero przypomniała sobie, że zapomniała wyjąć klucz z kłónek furty.

«Gdzie klucz?»

«Zapewne tkwi w furcie.»

Hrabia posłał obecną zarządczynię do furty. Wróciła ona niebawem, przynosząc klucz.

Wtem do komnaty wbiegł jeden z hajduków, oznajmiając, że przed kilku dniami widział cyganów włóczących się po okolicy, kto wie czy hrabianki nie wytrudli.

I to było rzecz możliwą. Hrabia wyszedł z komnaty i zaczął się naradzać z Józkiem Leskiem.

W chwilę potem hrabia wyszedł na salę, gdzie już wstępy o okropnej strasie wiedział. Szlachta, usłyszawszy o cyganach postanowiła się natychmiast rozjechać po całej okolicy i pomagać w odnalezieniu hrabianki.

Hrabia dlekał im serdecznie za dobrą wolę i zapewniał o swojej wdzięczności. Red był, że goście wyjdą, bo w tej chwili nie mógł mieć ochoty do zabawy i śmiechu.

W godzinę potem goście puścili zamki, a hrabia z Leskiem zaczęli zastanawiać się, co czynić.

Hrabina tymczasem z sercem rozpaczonem i myślą straszną udała się do pokoju, który we wszystkich potrzebach

finitywnie utrwal, zarówno wewnętrzne jak i zewnętrzne stanowisko Polski i wyrażają przekonanie, że nawiąże ściślejsze niż dotąd stosunki z Czechosłowacją.

«Vonkow» sądzi, że premier Witos przyczyni się do uzdrowienia finansów Polski i do przeprowadzenia reformy rolnej.

Gazeta narodowa «Rzeczpospolita» cytując glosy angielskie o przesileniu w Polsce i porozumieniu stronictw prawicy i lewicy:

«Już w artykule redakcyjnym «Timesa» z dnia 17-go maja powiedziano, że porozumienie to może uwolnić Polskę od niebezpieczeństw, które stały się grozi jej niepewność mniejszości narodowych: Niemców, Rosjan, Rusinów i Żydów.

Obejmuje wielki dziennik angielski powtórnie zamieszcza uwagi w tym samym duchu świadczące, że pogląd przyjaciół Polski zagranicą jest taki sam, jak o ogólnej większości naszego społeczeństwa.

PRASA FRANCUSKA O NOWYM RZĄDZIE POLSKIM.

«L'homme libre» wita p. Marjana Seydę jako wypróbowanego przyjaciela Francji z okresu walki z Niemcami.

«L'Eclair» podnosi, że pan Seyda jako Poznaniec rozumie najlepiej niebezpieczeństwo, jakie grozi Polsce ze strony Niemiec.

«Information» twierdzi, że powołanie p. Marjana Seydy na ministra spraw zagranicznych przyczyni się do zlikwidowania sporu polsko-czeskiego.

Bolszewicka «L'Humanité» sztydzi z nowego rządu i dodaje, że Polska stanie się obecnie zupełnie powoła Francji i da się przez nią użyć przeciw Rosji.

«Victoire» zaznacza, że Polska powinna zebrać wszystkie siły narodowe i rządzić sobą jeśli nie chce się doprowadzić do ruiny. Naród polski nie powinien powtarzać błędów z osmnastego wieku.

«Echo Nationale» życzy powodzenia nowemu rządowi i cieszy się, że p. Seyda objął tę funkcję ministra spraw zagranicznych.

«Libre Parole» wskazuje na doniosłe znaczenie decyzji ludowców, którzy wkroczyli na drogę zapewnienia państwu polskiemu mocarstwowego stanowiska.

Par yż, 1. 6. «Journal des Debats» omawiając sprawę zmiany gabinetu polskiego stwierdza ciągłość tradycji polskiej polityki zagranicznej zawsze opowiadającej się za bliskim i serdecznym porozumieniem z Francją

ODPOWIEDZ NA PRZEŚLADOWANIA NIEMIECKIE

Berlin, 30. 5. — Generalny konsul polski w Berlinie wydał zarządzenie, na podstawie którego obywatele niemieccy jadący do Polski muszą opłacić milion marek.

Jest to odpowiedź na żądanie konsulatów w Polsce takiej samej sumy od obywateli polskich, wyjeżdżających do Niemiec.

Rozporządzenie konsultatu polskiego zaznacza jednak, że obywatele niemieccy, którzy w określonym czasie się zgłoszą, otrzymają, powyższą sumę z powrotem.

Niemcy są oczywiście oburzeni. Twierdzą oni, że konsulat niemiecki żąda kaucji jedynie od osób podejrzanych o to, iż chcą się osiedlić w Niemczech. Niemieckie ministerstwo sprawiedliwości określa zarządzenie konsula jako represję. W odpowiedzi na to rząd niemiecki będzie żądał od wszyst-

kich obywateli polskich jadących do Niemiec kaucji milion marek.

AŻ DO SKUTKU.

Gdańsk, 30. 5. — «Dziennik Gdański» donosi: Cały transport z Polski zaczyna omijać port gdański. Handel z Anglią został skierowany przez Zengalę i Rygę z powodu naręczenia stosunków między Polską a Gdańskiem, oraz ponieważ w taryfy przewozowe z Rygi są o 50 procent tańsze, niż w Gdańsku.

Gdańsk stanie niezadługo przed smutną koniecznością zejścia na drugi plan w pośredniczeniu pomiędzy Polską a krajami zamorskimi.

OBJAZDY POLSKI PRZEZ PREZYDENTA WOJCIECHOWSKIEGO.

Warszawa, 26. 5. — Po wyjeździe do Łodzi i Poznania w pierwszych dniach czerwca p. prezydent Wojciechowski udał się do Krakowa, poczem wyjeździe do Katowic. Wszędzie przez swoje proste postępowanie zyskuje sobie serca ludności a zwłaszcza, że wszędzie jawnie zaznacza swoją wiarę katolicką.

RZĄD UCZESTNICZYŁ W PROCESIE BOŻEGO CIAŁA.

Warszawa, 1. 6. — We wczorajszej uroczystej procesji Bożego Ciała po raz pierwszy wziął udział w komplecie rząd. — mianowicie ks. kardynał Kakowski prowadził pod ręką na zmianę: Marszałek senatu Trąpczyński, ministrowie Głabiński, Seyda, generał Osiniński i inni. Tuż za baldachimem kroczył prezydent Rzeczypospolitej p. Wojciechowski w otoczeniu swej świty i przedstawicieli dyplomacji.

TERORYŚCI WARSZAWSCY POD KLUCZEM.

Warszawa, 28-go maja. W związku z wykryciem w pewnym mieszkaniu kryjówki terrorystów znaleziono nietylko materiały wybuchowe i granaty ręczne, ale i także broń palną, pistolety, oraz materiały gazowe trujące.

Warszawa, 28-go maja. W związku z ostatnimi zamachami terrorystycznymi aresztowano dwóch rodowitych Litwinów; jeden z nich nazywa się Bałtutia, znany w warszawskich kołach rzemieślniczych.

Do aresztowania go przyczyniła się jego kochanka.

DALSZE ARESZTOWANIA NASTĄPIŁY.

Warszawa, Pisma donoszą że aresztowany został osobnik o nazwisku Litwiskiem, w mieszkaniu którego znaleziono materiały wybuchowe i luskę z granatów, z których wyjęto masę wybuchową.

W związku z wprowadzeniem dalej śledztwem rzeczowcem są dalsze aresztowania. Urzędowo nie ogłoszono dotychczas wyniku śledztwa.

Warszawa, 28. 5. — Szczerze głowę dochodzenia w sprawie aresztowanych a podejrzanych o podkładanie bomb w Warszawie trwa w dalszym ciągu. Przesłuchanym został jeden z ujętych; wiele poszlak wskazuje na niego jako jednego z kierowników ostatnich zamachów dynamitowych.

Śledztwo prowadzone przeciwko anarchizmem żywo-łom trwa nadal z nieustającą energią i przybiera coraz szersze i wysoce sensacyjno rozmiary. Dokonano rekonstrukcji zbrodniczego zamachu w uniwersytecie, przyczem ustalono, iż istotnie młodzieńcy aresztowani w krakach ogra-

du uniwersyteckiego, są bezwarunkowo uczestnikami episkopu. Na razie aresztowanych jest kilka osób, których badania wskazuje na feisty udział Kowna i Berlina.

(Przyp. Red. Ta spółka anarchistyczna «pracowała» w Krakowie, jak to ustaliło śledztwo. Tymczasem p. a. n. s. k. «Świt» w najbliższym dalszym ciągu chce znowu narodowcom wmowić zamachy, jak po-żożność i wiarę w «Kulturę» tutejszą w Paranie).

KOSSAK MALUJE FOCHA I WAYGAND'A.

Komitet przyjęcia marszałka Focha zawarł umowę ze znanym artystą - malarzem p. W. Kossakiem o 4 portrety konne marszałka Focha i generała Waygand'a. Kossak w tym celu wyjeżdża do Paryża. Honorarium jego za te portrety ma wynosić 15.000 franków, prócz przejazdu do Francji i utrzymania w Paryżu.

Z Brazylii.

Kurytyba.

Do Kurytyby przybył lotnik włoski Felicio Bucco celem założenia w okolicy szkoły lotniczej. Pierwszy samolot «Aviatic» znajduje się w Portão, skąd z dniem 15-go b. m. rozpocznie szereg próbnych wlotów.

W tym samym celu urządzone przyjąłicy Marechal Deodoro stację meteorologiczną, która będzie badała każdorazowy stan powietrza.

Celem zabezpieczenia podróżyjących od zderzenia przy prze-wożkach od i do dworca, rozkażat tutejszy burmistrz ustalić ceny na wszelkiego rodzaju usługi dworcowe.

Urząd pocztowy zwraca uwagę zainteresowanych na ugodę unji panamerykańskiej w sprawie przesyłki listów do państw należących do tejże unji. Są nimi: ARGENTYNA, Costa Rica, Chile, Boliwia, Kolumbia, Kuba, Ekwador, Stany Zjednoczone Północnej Ameryki, Meksyk, Panama, Peru, São Salvador, Nicaragua, Paragwaj, Urugwaj, Wenezuela, i São Domingo. LISTY do powyższych państw kosztują TYLKO 200 rs.

Paraná.

Naozelnny inspektor szkolny w Paranie ogłosił liczbę dzieci uczęszczających do szkół parafialskich. Roku zeszłego chodziło do szkół 45.784 dzieci z tego 34.274 do szkół ludowych.

Rząd brazylijski polecił przedstawicielowi swemu w Buenos Aires aby wniósł zażalenie rządu Brazylii w sprawie cła na herwa maté i zagroził ewentualnymi represjami. Mają nadzieję, że spór skończy się pomyślnie.

W Marunby spalił się zagroda Michała Mościb wżkiego Spółność doszożelnie dom handlowy, szopy i stajnie.

Na dworcu w Ponta Grossa skradziono niejakiemu Henrique Klang z Rio de Janeiro portfel i 1,050\$000, zio dzieje nie wykryto.

W Thomazina policja przyłapała znanych morderców Alexo Leandro i José Phila Jelfho, którzy swego czasu w Bury (w stanie São Paulo) zamordowali fazzenders Marcelino.

Rio de Janeiro.

Deputowany do kongresu OCTAVIO ROCHA podał bardzo dobry wniosek w sprawie powołania poborowych do wojsk. Dotychczas wywieszano tylko w-

municipjani wykazy wylosowa- dłuże posłuchanie do Ojca sw. o którym jednak zachowu- je najgłębsze milczenie. Oświad czył tylko, że nie zachodzi jesz- czyli tylko, że konieczność zerwania sto- sunków Francji ze stolicą a- postolską.

Niemcy

Do zamku niemieckiego cesarza Wilhelma I. w Berlinie wtargnęli złodzieje i pokradli wiele cennych pamiątkowych rzeczy.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

Przez całe Niemcy przechodzą strajki robotników wszystkich kategorii, domagających się lepszych zarobków wskutek ogromnego spadku marki niemieckiej.

słów mówcy, gdyż oklaski sali zagłuszyły go.

Potem rozpoczęły się deklamacje dzieci szkolnych na przelotnie ze śpiewem. Deklamo- wali po polsku i brazylijsku. Wykaptił najpierw dziecko małe; a ust jego uiaływały żywe słowa prawdziwej deklamacji. Widać ta szkoła, widząc nadzwyczajną pracę nauczylielek Siostr Miłosierdzia.

Nakoniec odezwał się za kulami lawonek, pierwszy dzwonek pierwszej sztuki „Dziesiąty Pawilon” którą odegrali koloniści we własnym domu, na własnej scenie. Skazaniec p. Dawid Narloch grał wyścienie. W jego słowach tęsknota walczyła ze smęczeniem więzienia. Cuda mowa jego była prawdziwym jękiem na wół zamordowanego głodem i pragnieniem skazańca. Ktoś tu dołożył tyle staran i przeprowadził próby, włożył duszę w tę sztukę? Wszystko to uczyniły znowu nieprzepracowane w świm poświęceniu Siostry M...
Albo też (tędo „malękich dzieci, powtarzam małe; bo przecież sam widziałem, nie dalej jak wczoraj), dziecko to idąc na ulicy trzymało się za spódnicę swojej matki, a dziś, dziś tańczy „malęwika” na scenie, wypływając z figury jakby była artystką pro-

W. NARKIEWICZ-JODKO.

São Feliciano, 4-6-1923.

Do Szanownej Redakcji „Ludu”.
W imię bezstronności, Szanowna Redakcja raczy umieścić na łamach swego pisma, co następuje: Wzrostaj pożegnał nasze Felicianowo Ksiądz G. M. Stys.

Ks. Stys zawitał do nas przed sześcioma latami, był to człowiek wielce inteligentny, na co najgłówniejsze Polak-Patriota, czego mu nawet jego najgorszy przeciwnik nie mógł zaprzeczyć. Po jego przybyciu, słyszano się niemal na każdym kroku słowa: „Teraz mamy księdza dobrego i mądrego”.

Lecz za jakiś czas—jak się to pewnie wszędzie trafia, że są ludzie różnych zdań, tak samo i u nas—znalazła się bowiem znokna garstka ludzi ziew woli—którzy—ani z patriotyzmu, ani w obrobie ogółu—lecz tylko przez swą osobitą nienawiść do księdza, zasęgli mu zrobić różne bezpodstawne zarzuty w „Ludzie”.

Wszystko to bowiem na myśli, odpowiadając na rzucane oszczerstwa na księdza, gdyż jest to komitet parafialny; choć jedynie przedstawiciel Szanownym Cytelnikom—kim rzeczywiście był ksiądz Stys.

Ks. Stys był przedewszystkiem dobrym kapłanem i wzorowym Polakiem-Patriotą. Zreszta w początkach jego przybycia był jako członek czynny do Towarzystwa „Postęp”, które popierał bardzo, a co do sąsiedzi polozon, ch przy tymże Towarzystwie, to z pewnością Towarzystwo „Postęp” nie omisska podać do wiadomości ogółu.

Jako dobry Polak brocił rodaków swoich na każdym kroku, przed nadużyciami niektórych urzędników rządowych, wspominał się o sprawiedliwość u władz wyższych, doradzał swoim w różnych sprawach, pisywał petycje i różne kwestje bezinteresownie, za co też jeden z urzędników miejscowych stał się nieomal smiertelny wręgiem księdza za wtrącanie się w sprawy urzędowe. Tęto sam urzędnik, często odgrzał się na księdza, lecz ksiądz grózbę jego się nie lękał, a nawet donosiłowo księdza parę razy do władz wyższych, lecz bezskutecznie, bo ksiądz, nigdy prawa nie przestąpił, ani też wbrew prawu niepostępował, za co też był bardzo poważany przez urzędników miejscowych.

Pewnego razu, wyjechał ksiądz Stys chorząc dziećmi na kamy, gdzie się spotkał z pewnym urzędnikiem stojącym w przysiężni z księdzem, który mu oszołomił, iż jego krajacy byli u intendenta Muncypalnego, aby tenże zawoził „im (który oczywiście im na to nie zawoził) wsiadł księdza na mule lub konia dającego i puścić go z księdzem.

Szanowni Czytelnicy!—myślicie może to za jakie nadużycie księdza—wcale nie—z pewnością za to, jak już wyżej wspomnieliśmy, że brocił swoich rodaków na każdym kroku, pisał walczył uadzięcia niektórych urzędników, za co im też był solj w „Ludzie”.

Jako patriot—miał bardzo dużo, nierwał obchodów państwowym, których teżmy parę—robili—a przede wszystkim był inicjatorem obchodu ogłoszenia niepodległości naszej drogiej Ojczyzny Polskiej; o ile się nie myli to Felicianowo pierwsze wystąpiło z takim czynem. Kiedy zawiął do sekretarza Najjaśniejszej Rzący-powszechny Polakiej p. Paweł Nikodem to komu podziękuj, pokrył prawie sam ksiądz. Honej daki i pozycję, jak złożyło Feliciano na dni drogiej naszej Ojczyzny, zasługując na niej dużo kłozdu. Mowa Ojczyzny mówił nadzwyczaj. Przy każdej sposobności, czy to w kościele, czy to gdzie indziej mawiał: iż powinniśmy naszą rodzinną szanować, bo jeżeli zamiechamy mowę ojczyntej, to zostaniemy narodem wywarodowionem, gdzie będziemy poniewierani przez drugie narody.

Na razie z kończąc przebieg życia u nas p. ks. ksiądz Stysa podziękuj, a o ile znajdzie potrzeba, napisz więcej Felicianiak.

OD REDAKCJI.

Szanownych Rodaków, którzy zamówili sobie sadzonki wina w redakcji prosimy o cierpliwość, albowiem wino można będzie obcinać dopiero za miesiąc. Za wczesnie bowiem obcięta wino znacznie przedwczesnie wypuszczać. przez co się osłabia i naraża na późne mrozy.

Nadto stosownie do prośby Czcigodnego proboszcza w Prudentopolis ks. Ludwika Bronnego, jesteśmy w tem szczęśliwym położeniu, że możemy wskazać jeszcze drugie nader obfite źródło z którego nasi czytelnicy tańszym kosztem mogą uzyskać sadzonki wina; odnośnie ogłoszenie podajemy poniżej:

WINO ZA DARMO. W Prudentopolis, u ks. proboszcza Ludwika Bronnego dostaną gospodarze sadzonek wina za darmo—tylko niech sobie przesyłkę zapłacą.

Ades: Reverendo Padre Vigario Luis Bronny, Prudentopolis, Paraná.

P. R. Ponieważ nie podano nam bliższych szczegółów, co do gatunków wina, przeto przy zamówieniach prosimy podać rodzaje latorośli jakich się pragnie, a z pewnością ks. proboszcz Bronny przesyłać szluby nie omisska objaśnić bliżej, jakimi gatunkami służy.

Rozmaitosci.

DZIECKO O DWÓCH GŁOWACH I TRZECH NOGACH.

Z Łomży donoszą: Niekajka Michalina Wasilewska wydała na świat dziecko o dwóch głowach i trzech nogach. Jedna głowa była rozwinięta, druga zdeformowana. Daleko głosu nie wydawało. Dwie nogi były zbudowane normalnie, trzecia przypominała kurz stopę. Niemowlę żyło 40 minut. Trup dziecka został wstawiony do słoja ze spirytusem. Wiesz o tem dostała się poza mury szpitala, gdzie dziecko urodziło i wywołała w mieście i okolicy niezwykłe poruszenie. Prasażni rozpowiadają, że przyszedł na świat Antykryst — z Warszawy wyjechał ginetolog, celem obejrzenia noworodka.

POWIESZONA W SUKNI BALOWEJ PRZEZ ZA ZDROSNego MEZA.

Straszny dramat rozegrał się 24-go maja w Genewie Jubiler tamtejszy z pochodzenia Duńczyk, nazwiskiem Peterson, człowiek bardzo bogaty, ujrawszy, iż żona jego tańszy z jakimś młodym mężczyzną, odprowadził ją zarez do domu. Tam potwór scen zaszedł powiesił ją w tuszce balowej, a następnie podpalił jej suknie.

Dokonawszy tej zbrodni Peterson wyjął list do p. leji: z opisem dokonanego morderstwa, poczem sam powiesił się w swej szpitali.

OFIARA WRÓZKI.

Detroit, Mich (Północna Ameryka). — Prasa detroicka donosi, że niejaką Karolna Malaja, zamieszkała na wschodniej stronie miasta, wnosząc w przepowiednie i bajania wróżek, jak to zresztą bardzo dużo ludzi do dzie doia czyni, dała się nadągnąć pewnej wróżce do tego stopnia, że straciła dwadzieście dolarów w gotówce i o mało nie rozwiodła się z mężem.

Pani Malaja, pragnąc dowiedzieć się o swojej przyszłości, namówiła męża, aby udał się z nią do słynnej „Madame St. Claire”, która umiała przeprowadzać przyszłość za co sobie oczywiście, jak każda inna wróżka, liczyła słono honoraria, żyjąc z głupoty ludzkiej.

Gdy państwo Malajowie przybyli do wróżki, ta ich naprzód rozdzieliła, a następnie osobno przyjmowała w tajemnym czym: potoku, pełnym czarodziejskich ludzkich, lampek czarodziejskich i innych talizmanów, porozwieszanych w ścianach pokoju.

Za każdym jednak razem „Madame St. Claire” sprzedawała coś, albo panu Malajowi, albo też Malajowej.

CO KOBIECINA POLSKA KUPIŁA? Podczas rozprawy sądowej, przed sędzią Cotterer, gdzie pani Malajowa występuje przeciwko „Madame St. Claire”, okazało się, że zakupiła ona następujące przedmioty, które — zdaniem wróżki — miały przynieść szczęście: 1) Kawalek czarownej wstążki, którą pani Malajowa miała rozciąć na trzy, celem odpedzenia złych duchów — za \$2; 2) dwie pary „anuletów do n-szenia pod kolanami” — \$2; 3) zawieszony berbaty i jeden szkarłatowy pieroik — za \$2; czarna ludozka — za \$2; 4) kości ludzkie — za \$2; kilka pigulek szczęścia — \$2.

Oprócz tego pani Malajowa zakupiła

kilkanacie innych przedmiotów czyli za wszystko zapłaciła około \$200, a przekonawszy się, że to jej szczęścia nie przyniosło, zamarzyła „Madame St. Claire” do sądu — domagając się zwrotu pieniędzy.

WRÓZKA ROZDZIAŁA MAŁŻENSTWO. Pragnąc odgnać coraz większe zyski od zwarzowanych ludzi — „Madame St. Claire” powiedziała pani Malajowej że mał jej chce ją zabić; na drugi dzień powiedziała mężowi, że jego żona ma kochanka i, że chce go upścić w najbliższej przyszłości. Z tego powodu między małżonkami przyszło do awantury, która z pewnością zakończyłaby się rozwodem albo morderstwem, lecz na szczęście powiedzieli sobie wzajemnie co każdemu z nich wróżka osobno mówiła, sławszy przytęczenie dane wróżce, że o tem, co im mówiła, nie pisy ani jednego słowa.

ODPOWIEDZI REDAKCJI

Panem A. Szagalakiemu i W. Kniecikowi w Arautarji. — Czekamy na obiecany list czy protest — umieszcimy według zyczenia, bo zawsze popieramy zgodę między kolonistami.

P. Fr. Stawicki. — Adresy załatwiono. Współuczujemy we Waszych niedzecznościach.

P. Walenty Ioglat. — Nowy prenumerator załatwiony. U nas też dotychczas nie pogoda była straszna. Pod Kurylbą kooie się topi.

P. Jan Osmola, Milwaukee. — List otrzymaliśmy, wysłanych pieniędzy oczekujemy.

P. Piotr Rudy. — P. Józefowi Kniecikowi „Lud” wysyłamy.

P. Józef Lewandowski. — List otrzymaliśmy, wymienioną w liście kwotę pieniędzy także. Serdecznie dziękujemy za bezinteresowną współpracę. Bilet z gratulacjami doręczyliśmy księdzu Janowi Rzymkowi.

P. Józef Dysiata. — „Lud” wysyłamy.

P. Mieczysław Broyński. — „Lud” i G. posyłamy. Zamówienia nasion przesyłamy na ręce p. Nikodema z prośbą aby takowe wysłał.

P. Karol Muszyński. — Ządane książki wysłane, ogłoszenie umieszczamy, kosztuje 2\$00.

Ks. Stas. Porzycki. — List ze zmianami załatwiono, p. Hoffmanowi wysyłamy zawsze regulacje.

Ks. Stawianowski. — P. Wincentemu Milszarakiemu: wysyłamy.

P. Jan Stępski. — P. Stanisławowi wysyłamy.

P. Franciszek Dempiak. — Według zyczenia posyłamy „Ludu” 8 egz. „Przyjaciela Rodziny” 6 egz.

P. Franciszek Marchewicz. — Pośleliśmy list z odpowiedzią.

Ostatnie wiadomosci

NOWY MINISTER SKARBU. Warszawa. Z powodu ustąpienia p. Grańskiego został ministrem skarbu p. Linde, który godność tę przyjął trąk prezydenta rady ministrów.

PIESUDSKI WYCOFAŁ SIĘ. Warszawa 3. VII. Marszałek Józef Piłsudski zrekl się szefowstwa sztabu po wypadku, jaki spotkał ministra wojny (?) generała Szeptyckiego.

KONGRES KATOLICKI. Wiedeń. Zakończyły się tu uroczystości wielkiego kongresu katolickiego. Dnia 2-go b. m. odbyła się wspaniała procesja, w której uczestniczyło przeszło 400,000 katolików.

WALKI NA POGRANICZU RUMUNSKIM. Z Bukaresztu donoszą do Londynu, że na pograniczu bolszewicko-rumunskim bandy bolszewickie rzuciły się na rumuńczyków, wskutek czego przyszło do formalnej bitwy nad Dniestrem. Straty w ludziach mają być wielkie.

Magdalena Kubiak

Zmarła dnia 26-go czerwca b. r.

Składam na tym miejscu serdeczne podziękowanie moim krewnym, przyjaciółom i znajomym, którzy odczuli jak boleśnie zostałam dotknięta, nagłym i niespodziewanym zgonem mojej niezapomnianej matki i oddali jej ostatnią przysługę, biorąc udział w pogrzebie, który się odbył dnia 27-go czerwca b. r. S. p. nigdy nieodzwołowana nieobecność zakłóciła życie po nagłej i krótkiej chorobie, osierocając 6 młodzieży dzieci.

JÓZEF KUBIAK

KURS PIENIĘŻNY.

Funt sterling 47\$000. Frank francuski 668 rs. Lira 42\$ rs. dolar amerykański 9\$200. milrejs portugalski 450 rs. pez argentyński papierowy 8\$250, złoty 7\$350, pez urug. 7\$380, pez hiszpańskie 1\$950, marka niemiecka 15000 za 1\$, marek polskich 10250 za 1\$.

TOW. IM. TAD. KC. JÓZSK

— ŁACZNOŚĆ I... JODA
zaprasza Szan. członków na zwykłe WALNE ZEBRANIE PÓŁROCZNE które się odbędzie DNIA 8-go LIPCA b. r. o godzinie 2-giej po południu we własnym lokalu. Na porządku dziennym będą ważne sprawy. Posiedzenie będzie prawomocne niezależnie od ilości członków. ZARZAD.

Casa Estrella PAULO KARAM

Barpzo poważany sklep ten, gdzie większa część rożaków pokrywa swe potrzeby po nadzwyczaj niskich cenach, przeniósł się

Z N. 9 prz. ulicy José Bonifacio pod numerem 7 tejże ulicy.

Obecnie pomieszczenie jest obozerne i wygodne, tak, iż właściciel sklepu z przyjemnością będzie mógł obsłużyć liczną swą klientelę. Sklep zaopatrzony jest w wielki skład towarów, pierwszorzędnej jakości, sprowadzonych bezpośrednio ze São Paulo i Rio de Janeiro.

Zaprasza się Szanownych Klientów do jaknajprędszego odwiedzenia naszego domu, celem przekonania się o taniości i wymienności naszych towarów. Polecamy zwłaszcza: FLANELE, KASZMIRY I INNE MATERJALY NIEZBĘDNE DO UBIORÓW ELFGANÓKICH I TRWAŁYCH.

Za bezcen

Płaszcz dla mężczyzn
Płaszcz dla chłopców
Płaszcz dla dam

ODWIEDZCIE NAS I PRZEKONAJCIE SIĘ O NASZYCH NISKICH CENACH W

DO LOUYRE

Casa NEW YORK Pedro B. Harmata

Zawiadamiam ubliżność i szanownych swoich klientów, że przeniósł się do sklepu z ulicy Riachuelo N. 52 na ulicę 15 de Novembro N. 82

odwiedzniejszy przytem znaownie swój skład towarów lokoiowych i krótkich.

Wzwy wybór

FLANELI wołniane, AKSAMITÓCW, ASTRAKANÓW, TKANIN WEŁNIANYCH na płaszcz i kapy dla dam.

Wielki wybór BAROHANÓW (pellucias). WEŁNIANE I BAWELNIANE MATERJALY na ubrania dla mężczyzn i dam. Dobre, trwałe a tanie!

JEDWAB na suknie. SZALE I CHUSTKI WEŁNIANE na głowę wszelkiego koloru.

PONCZOCHY I SKARPIETKI, KOSZULE, KRAWATY, KAPELUSZE i inne artykuły dla mężczyzny, chłopców i dzieci.

BAJECZNE NISKIE CENY. ODWIEDZINY w każdą porę BEZ OBOWIĄZKU KUPOWANIA poządane!

BANCO NACIONAL DO COMMERCIO

ROK ZAŁOZENIA 1915 — CENTRUM W PORTO ALEGRE
Kapitał Zakładowy 25,000,000 - Rezerwy 19,417,280\$0:
SIEDZIBA FILJI W KURYTYBIE, WE WŁASNYM
GMACHU:

Rua 15 de Novembro N 41 - Róg ulicy Mar. Floriano
Adres dla telegramów: • BAN M E R C I O • —
Caixa Postal 136

Posiada 53 filij w najgłówniejszych miastach stanu Rio Grande do Sul, 8 w stanie Santa Catharina: we Florianopolis, Joinville, Blumenau, Lages, Itajahy, Porto União, Laguna i Brusque.

5 w stanie PARANA: W KURYTYBIE, Ponta Grossa, Rio Negro, Paranaguá i Guarapuava.

2 w stanie Matto Grosso: w Corumbá i Campo Grande.

Pracuje za pomocą rozległej sieci korespondentów w kraju i zagranicą.
Potracza weksle i czeki w walucie krajowej i zagranicznej.

Udziela pożyczek, skupuje i sprzedaje waluty.

Wystawia nakazy płatnicze listownie, czekami lub telegraficznie do wszelkich miejscowości w kraju i zagranicą.

Zajmuje się ściąganiem długów handlowych.

Przyjmuje wkładki na rachunek bieżący (conta-corrente), za wypowiedzeniem i na stały termin, płacąc korzystne procenty.

Utrzymuje osobny oddział wkładki ludowych, uznany przez Rząd Federalny, dla drobnego przemysłu, przyjmując wkładki od 21\$000 do wysokości 5:000\$000, wypłacając zaś do wysokości 1:000\$000 tygodniowo bez poprzedniego wypowiedzenia.

Przyjmuje kosztowności, walory, police i t. p. celem przechowania, na co przeznaczony jest obszerny i mocny dom pewny.

Zajmuje się ściąganiem rachunków i zaległości z urzędów skarbowych, federalnych, stanowych i municypalnych; zakładów fabryk, handlów i t. p.

Dr. MIROSLAW SZELIGOWSKI

BYŁY ASYSTENT KLINIK EUROPEJSKICH.

LEKARZ I OPERATOR

KURYTYBA — RUA S. FRANCISCO N. 25.

Leczy podług najnowszych sposobów.

WYKONUJE WSZELKIE OPERACJE CHIRURGICZNE.

Chorych, zamiejscowych przyjmuje na leczenie i pobyt w klinice. Dokonuje badań i leczy promieniami Roetgena. Posiada własne laboratorium do badań chemicznych i mikroskopowych oraz do badań krwi na choroby ukryte.

ZAMIEJSCOWYM UDZIELA INFORMACJI LISTOWNIE

„A VENCEDORA“

FABRYKA KARMELKÓW I CUKIERKÓW W NAJLEPSZYCH GATUNKACH I W PAPIERKI OWIJANYCH:

Malinowych, kokosowych, miętowych, cytrynowych, ananasowych, truskawkowych, bananowych, mlecznych i dużo innych. Prócz tych mam inne jeszcze gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych.

Upraszam Szan. Rodaków o łaskawe przekonanie się o tem, że są najtańsze i najlepsze w Kurytybie

Franciszek Zachowski

CURITYBA — Rua Cabral N 53 — PARANA

KOLONJA C-el QUEIROZ

(Amola Faca)

Przeprowadza paroselacje i udziela informacji:

WŁADYSŁAW RADECKI — GUARAPUAVA — PARANA

Na kolonji ERECHIM W RIO GRANDE DO SUL udziela informacji bliższych p. BOLESŁAW WENCLEWSKI W BARRO

Najlepszy srodek

od reumatyzmu

REUMATOL

DOSTAĆ MOŻNA W

APTECE POLSKIEJ

Rua 15 de Novembro 5 — Kurytyba.

Chcecie kupić tanio?

NACZYNNIA PORCELANOWE, ŻELAZNE, NARZĘDZIA ROLNICZE, FARBY, OLEJ, DROBNE RZECZY, SZKO DO OKIEN i t. d. — ŻELAZO W SZTABACH.

Kupujcie tylko

W CASA VERMELHA

Rua José Bonifacio N. 15.

Niemieckie farby „BAYER“

dla użytku domowego celem farbowania wełnianych, bawełnianych i jedwabnych materiałów — sprzedaje się we wszelkich ilościach i kolorach w sklepie

„Carlos Luhm“

TRAVESSA MARUMBY N. 77 — RÓG RUA RIACHUELLO N. 52 — CURITYBA — PARANA

BACZNOŚĆ KOLONIŚCI!

Cegielnia i Fabryka Dachówek

w Thomas Coelho

STACJA KOLEJOWA BARIGUY (PARANA)

poleca cegły wszelkiego rodzaju, dachówki zarówno francuskie jak i inne.

Cegielnię tę, dawniej własność p. Jan. Wozniaka nabyła spółka polska p. p. Jana Filipaka, Józefa Rosoła i innych. Oni za zamawiających rzetelnie, transporty wyrobów starannie. Nadmieniamy, że dachówkę francuską cegielni z Thomas Coelho wyszczególniono na przedwstępnej wystawie w Kurytybie.

CASA IDEAL

CURITYBA — RUA JOSÉ BONIFACIO N 9 — PARANA

W pobliżu Katedry

Przybywając do Kurytyby nie omisszajcie odwiedzić naszego sklepu obuwia. Ponieważ posiadamy własną fabrykę obuwia, jesteśmy w stanie obsłużyć każdego fregęza wredle gustu i tryczona.

Prócz obuwia najrozmaitszego gatunku prowadzimy także wielki skład ponozoch, gum, farb, szuwaków i cholewek.

OBSEŁUGA TAKŻE W JEZYKU POLSKIM. — FILJE NASZĄ PRZY ULICY 15 DE NOVEMBRO N. 81 LIKWIDUJEMY OD 1-go MAJA B. R.

KORZYSTAJCIE Z OKAZJI!

Silę Herkulesa

dodaje piwo z browaru

ATLANTICA

przewyższające wszystkie inne.

CURITYBA

CAIXA POSTAL 140

Casa Metal

CURITYBA

RUA 15 DE NOV. 44

Jose Hauer Junior & Cia.

WIELKI SKŁAD ŻELAZA I STALI, W SZTABACH I

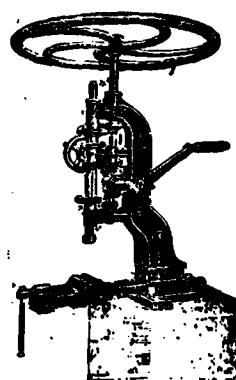
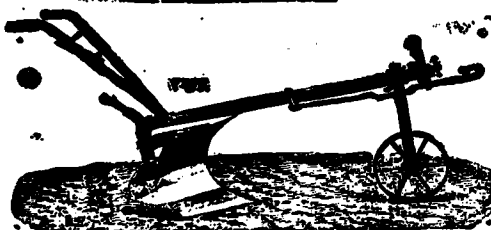
W PEYTAOH, ŚRUB, GWOZDZI, RUR, ŁAŃCUCHÓW I

INNE ROŻNOSTWA DO WOZÓW.

Wszelkiego rodzaju rzemiosła i maszyny

OLEJE, SZKŁA, DRUT GŁADKI I KOLCZASTY, MA-

SZYNRY ROLNICZE I T. P.

NADCHODZA CODZIENNIE
NOWE TRANSPORTY PEŁ-
GÓW • RUDOLF SAOK.

Fabryka Pieczętek

FRANCISCO J. GONÇALVES

Praca Senador Correia N. 3 —
Curityba — Paraná.

Klize, pieczętki różnego rodzaju i roz-
miaru.

CENY UMIARKOWANE I CENNIKI ZA
DARMO!

Fabryka Cukierków

„AURORA“

JÓZEFA KULI

Wyrabia cukierki w najlepszych gatun-
kach i karmelki owinięte w papier (bal-
isa) we wszystkich odmianach.

Ulica Martim Affonso N. 16

CORITYBA, PARANA, BRASIL

Podaję do wiadomości Szanownych Rodaków, że z dniem 5-go lipca otworzyłem przy ulicy São Francisco N. 56 (esquina rua Barão do Serro Azul) w Kurytybie

Gospodę Polską

w której Szanowni Rodacy znajdują za umiarkowanym wynagrodzeniem wygodnie urządzone pokoje i kuchnię smaczną i zdrową. — Przyjmuję stałych stołowników za umiarkowanym wynagrodzeniem.

BEZPŁATNA KAPIEL GORĄCA

I ZIMNA

Artur Gosławski

KOLONIZACJA

Na nowej bardzo kwitnącej kolonji „Bom Sucesso“ sprzedaje się pierwszej klasy ziemi herwalowe i bardzo urodzajne ziemi do sadzenia.

Kolonja „Bom Sucesso“ jest w. lem łączącym drogi Florianopolis — Blumenau — Timbo-Itayopolis — Mafra.

Nadto są do sprzedania: Fazendy 50 alkrowe, 100 alkrowe i 200 alkrowe. Każda fazenda ma kamp, herwa mata i ziemię uprawną. — KUPUJCIE!

Bliższe informacje udziela agencja kolonizacyjna.

Germano Ortel

Itayopolis, Estação Mafra, Santa Catharina.

JACEK DROMLEWICZ

LEKARZ • DENTYSTA

Zęby sztuczne z podniebieniem i bez podniebienia w stolec i kauczuku. Płombowanie, wyjmowanie zębów bez bólu. Robota pierwszorzędna. CENY PRZY-
STĘPNE.

Curityba — Rua Riachuelo N. 8

Przedsiębiorcy i kupcy ogłaszajcie się w gazecie „LUD“!